

dipam

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

KASIM 2023 | Sayı: 24

İSRAİL'İN İŞLEDİĞİ SUÇLARIN ADI NE?

İsrail, 1947'den itibaren olduğu gibi özellikle 7 Ekim'den bu yana korkunç suçlara imzasını atmakta ve uluslararası hukuku hiçe saymaktadır. İsrail devleti, uluslararası hukukun genel ilkelerini dahi ihlal etmektedir. İyi niyet, müdahale etmezlik, ahde vefa, egemenlik, askeri güç kullanma yasağı olarak sıralayabileceğimiz bu genel ilkelerden en azından üçüne aykırı davrandığı ilk bakışta söylenebilmektedir. Nitekim İsrail, BM üyesi bir devlet olarak BM Şartı'na karşı sorumluluklarını yerine getirmeyerek ahde vefa ilkesini, Filistin topraklarını ilhak ederek egemenlik ilkesini ve çocuk, kadın, hasta, yaşlı demeksizin hedef aldığı Filistin topraklarındaki saldırılarıyla da kuvvet kullanma yasağını ihlal etmektedir.

İsrail'in suç işlediği, devletlerin ve dünya kamuoyunun çoğunluğu tarafından kabul edilmekle beraber suçların kapsamına ilişkin bir isimlendirme sorunu vardır. Pek çok devletin yetkilileriye İsrail'in insanlığa karşı suç işlediğini ve hatta soykırım suçu işlediğini söylemektedir. Türkiye Cumhuriyeti devleti de İsrail-Filistin savaşının çözümü ve İsrail'in saldırılarının durdurulması için birçok diplomatik hamlede bulunmaktadır. Cumhurbaşkanı Erdoğan, İsrail'in suçlarının isimlendirilmesi kapsamında, bunların soykırım olduğunun yaygın olarak kabul edilmesine yönelik bir çalışmayı da başlattıklarını duyurmuştur. İsrail'in suçları bu denli ortadayken bunların isminin ne olduğunun bir önemi olmadığı düşünülmesi son derece

yanlıştır. Nitekim insanlığa karşı suçlar, soykırım suçları gibi uluslararası suçların uluslararası hukuktaki yeri ayrıdır ve bunların cezaları ayrıdır. Bu doğrultuda ilgili suçların uluslararası hukuktaki yerinin incelenmesi önemlidir.

Uluslararası hukukta savaş suçları, insanlığa karşı suçlar, soykırım suçları ve saldırı suçları uluslararası suçlar kapsamındadır. Bunlardan savaş suçları, Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) Statüsü'nün (Roma Antlaşması) 8. maddesinde 40 ayrı eylem olarak sıralanmaktadır. Burada konumuz gereğince önemli olan eylemlerin ele alınması anlamlı olacaktır. Bunlar genel olarak kasten öldürme; işkence; yaralama; sürgün etme; askeri maksatlı olmayan sivil hedeflere saldırı; BM Şartı'na göre, barış gücü ya da insani yardıma tahsis edilmiş görevlilere, malzemelere, tesislere, araçlara veya birliklere kasten saldırı; askeri hedef olmayan yerleşim yerlerinin bombalanması veya başka araçlarla saldırılması; işgal edilen topraklara işgalci devletin kendi nüfusunu yerleştirmesi ve işgal ettiği devletin nüfusunun da sürülmesi; askeri amaçlı olmayan din, eğitim, sanat, bilim, yardım amaçlı binalara, hastanelere, hastaların ve yaralıların toplandığı yerlere kasten saldırı; zehir veya zehirli silahların kullanılması; sivillerin aç bırakılması ve bunun bir savaş yöntemi olarak kullanılması; Cenevre Sözleşmeleri'nce sağlanan yardımların engellenmesi gibi çok çeşitli suçlardır.

Bilindiği gibi İsrail, yıllardır yapıp ettiklerinden hariç olarak sadece 7 Ekim'den bu yana çoğunluğu kadın, çocuk, hasta olmak üzere binlerce sivil öldürmüştür. Sivillerin yaşadığı binaları, mülteci kamplarını hedef almıştır. Hastaneleri, sağlık merkezlerini, ambulansları bombalamıştır. Yıllar boyu İsraili yerleşimcileri Filistinlilerin

topraklarına yerleştirerek Filistinli nüfusu zorla göç ettirmesinin yanı sıra son dönemde de insanları Gazze'nin güneyine göçe zorlamış fakat bu göç esnasında da bombalamalar yapmıştır. Fosfor bombaları kullandığı uluslararası örgütlerce raporlanmıştır. Tüm bu suçlar yukarıda bahsedilen savaş suçları kapsamındadır.

İnsanlığa karşı suçlar da yine UCM Statüsü'nün 7. maddesinde düzenlenmektedir. Bunlar da "herhangi bir sivil nüfusa karşı yaygın ve sistematik bir saldırının parçası olarak işlenen" öldürme, toplu yok etme, nüfusun sürgün edilmesi, işkence gibi çeşitli suçlardır.

İnsanlığa karşı suçları savaş suçlarından ayıran "yaygın ve sistematik bir saldırının parçası" olma koşulu da İsrail-Filistin savaşının bütününe bakıldığında İsrail'in tüm suç fiillerinde görülmektedir. İnsanlığa karşı suçlar, soykırım suçlarıyla karıştırılmamalıdır. Nitekim soykırım suçlarıyla etnik, dini, ırki, ulusal bir grubun mensubu veya mensupları bu grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi amacıyla öldürülürken insanlığa karşı suçlarda mağdur, bireyin kendisidir ve bu suçların hedefi grup değildir.

Uluslararası suçlardan biri olan ve konumuz gereği incelenmesi gereken diğer bir başlık da soykırım suçlarıdır. Soykırım suçu, ilk kez 1948'de BM Genel Kurulu'nda kabul edilen Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nde tanımlanmıştır. Ardından 2002 yılında yürürlüğe giren UCM Statüsü'nün 6. maddesinde de bu suçlar sıralanmıştır. Buna göre soykırım suçları; etnik, dini, ırksal, ulusal bir grubu tamamen ya da kısmen yok etmek amacıyla uygulanan fiillerdir. Bunlar; grup mensuplarının öldürmesi yoluyla soykırım, grup üyelerinin ciddi biçimde zihinsel ve bedensel zarara uğratılması yoluyla

soykırım, grubun kısmen ya da tümüyle yok edilmesi amacıyla yaşam şartlarını değiştirerek soykırım gibi eylemlerdir. Bu suçlardan dolayı devletin kendisi yargılanamaz fakat kararı alan devlet yetkililerini UCM yargılayabilir.

İsrail devletinin suçları, Filistin ulusuna, Filistinli Arap etnisitesine, İslam dinine mensup Müslümanlara yönelik gerçekleştirilmektedir. İsrail'in hedefinde bir ulus, etnik ve dini grubu toptan veya kısmen yok etmek vardır. Nitekim bunun için Gazze'nin suyunu, elektriğini, yakıtını keserek yaşamı imkânsız hale getirmiştir. Sadece son günlerde on dört binden fazla aynı grup mensubunu öldürerek ve binlercesini yaralayarak toplu öldürme isteğini ortaya koymuştur.

Bütün bu suçlar Uluslararası Ceza Mahkemesi'nce yargılanabilmektedir. Fakat Mahkeme yalnızca Roma Antlaşması'na taraf olan devletlerin vatandaşlarını mahkum edebilir. Filistin, 22 Ocak 2009 tarihinde UCM'ye başvurarak mahkemenin yargılama yetkisini tanıdığını beyan etmiştir. UCM, Filistin'i taraf olarak kabul etmiştir. Hatta bugün UCM'den Filistin'in İsrail'e karşı insanlık suçlarına ilişkin açtığı bir dava da bulunmaktadır. Fakat İsrail, Antlaşma'nın tarafı değildir. Bu da UCM'nin İsraili yetkilileri mahkûm etme hakkının olmamasına neden olmaktadır. Kaldı ki dava sürecinde de İsrail, Mahkeme ile iş birliği yapmadığı için delillerin toplanması zorlaşmaktadır.

Elbette yukarıda bahsedilen UCM Statüsünde bulunan hükümlerin çoğu hakkında devletlerin genelinde yaygın bir kanaat oluştuğu eklenmelidir. Ayrıca tüm bu hükümler, BM Şart'ında tam anlamıyla bulunmasa da Şart'la çelişmez ve çatışmaz. İsrail her ne kadar taraf olmaması dolayısıyla UCM'nin kararlarıyla

bağlanmasa da BM bu konuda inisiyatif alabilmektedir. Nitekim BM, daha önce eski Yugoslavya'daki suçların soruşturulması için Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi'ni kurdu muştur. Mahkeme, Bosna savaşı esnasında Sırbistan Cumhuriyeti'nin Başkanı olan Radovan Karadzic'i ve diğer bazı yetkilileri, soykırım, insanlığa karşı suçlar ve savaş suçlarından hapse mahkûm edilmiştir. İsrail devlet yetkilileri ve bu suçların işlenmesinden sorumlu kimseler de BM'nin alacağı kararla kurulacak bir mahkemede yargılanabilir.

UCM ya da tıpkı Bosna için olduğu gibi özel olarak İsrail-Filistin savaşına ilişkin kurulacak bir mahkemenin, devletleri değil savaş suçu, insanlık suçu, soykırım suçu niteliğindeki kararları alan yetkilileri yargılaması dolayısıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu anlamda Netanyahu'yu hedefe alıp suçlarına ilişkin söylemlerde bulunması manidardır. Nitekim Filistinlilere karşı bahsettiğimiz tüm suçların karar merciinde Netanyahu ve diğer yetkililer bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti devleti, Roma Antlaşması'nı imzalamıştır fakat iç hukuktaki onay prosedürünü tamamlamadığı için UCM'ye taraf değildir. Bu durumda Türkiye'nin İsrail'in soykırım suçları işlediğinin kabulünü yaygınlaştırma politikasının daha çok bu antlaşmaya taraf devletler üzerinden ve BM kanalından yürütüleceği tahmin edilebilir. Hangi kanal üzerinden olursa olsun İsrail'in soykırım, insanlık suçu ve savaş suçu işlediğinin kabul ettirilmesi uluslararası hukukun yaptırım gücü bakımından önemlidir. Nitekim uluslararası hukuk, iç hukukun aksine oldukça sınırlı bir yaptırım gücüne sahiptir. Bu bağlamda uluslararası mahkemeler büyük önemi haizdir. İsrail'in soykırımının mahkemelerce yargılanmasının bu sistem içinde dahi gerçekleşmesi beklenmektedir

ve muhtemeldir. Bunun için uluslararası kurumların bu suçları raporlaması, devletlerin diplomatik yollarla bu suçları isimlendirmesi ve BM'yi harekete geçmeye zorlayıcı rol oynaması, yargılamayı zorunlu hale getirmek noktasında önemlidir.

DİPLOMATİK İLİŞKİLER ve POLİTİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
CENTER for DIPLOMATIC AFFAIRS and POLITICAL STUDIES

+90 216 310 30 40 info@dipam.org

+90 216 310 30 50 www.dipam.org

Merdivenköy Mah. Nur Sok. Business İstanbul
A Blok Kat:12 No:115, Kadıköy/İstanbul

YAZAR HAKKINDA

Zehra AYDIN, DİPAM Araştırmacısıdır. Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünde doktora çalışmasını yürütmektedir. Uzmanlık alanları uluslararası hukuk ve barış çalışmaları olan Aydın'ın, bu alanlara ek olarak Bosna Hersek, Kosova, Libya gibi bölgelerde ve insan hakları ve çevre gibi konularda da çalışmaları bulunmaktadır.